

Posamezna številka v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1.—, z dostavo po pošti na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—, Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.
Uredništvo in upravnishvo je v Franciški ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnishvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Verska narodnost.

„Slovenec“ z dne 2. marca piše pod naslovom „Slovenska Straža“ sledeče resnične besede.

„Zadnje ljudsko štetje nam je vzelo na tisoče ljudi. Največ je bil kriv pritisk, posebno gospodarski. Odkrito rečeno: Narodne smrti teh reževo smo pa v veliki meri krivi sami. Nismo se dovolj pripravili na to bitko med Slovenci in Nemci in Italijani. Že od doma niso naši ljudje prinesli dovolj znanja in odločnosti s seboj, še manj pa so našli v mestu opore. Ljudsko štetje, način in njegovi rezultati kličejo z resno besedo: Več dela v narodnem oziru!“

Nato priporoča, naj se v vsaki župniji osnuje podružnica „Slovenske Straže“ in pravi da je treba pridobiti vse ljudstvo za veliko idejo narodne obrambe in samorešitve, katere je tudi naš majhen narod zmožen. Komur je blagor domovine na srcu, ta bo prijel za delo. Brezdelje je naša narodna oslabeitev itd. Tako piše „Slovenec“ in ima prav.

Toda sedaj pogledimo kako misli o narodnosti in o narodnem boju naš obmejni list „Mir“. „Mirovi“ uvodni članski se sicer navadno pečajo s kakim svobodnemislilnim bojem in imajo navadno malo narodnega na sebi. Toda sedaj je „Mir“ enkrat povedal, kaj in kako misli. Koroška je za nas žalostna stran našega narodnega vprašanja in če je kje treba odločnega narodnega boja, treba ga je na Koroškem, moral bi tam izhajati list „Boj“ kjer izhaja list „Mir“. Mons. Podgorc je že pred časom povedal, da se z radikalnim bojem na Koroškem nič ne opravi, toda umikanje in propadanje naroda kaže bolj resnično, da se s pasivnostjo, ki jo opazujemo pri koroški klerikalni stranki — in ta baje edina more rešiti položaj — nič ne opravi.

Ni čuda! Ako prihaja od ene strani napad, od druge pa ni boja, ampak se oznanja mir, je naravno, da ne bo zmage, ampak poraz. Stališče „Mira“ se nam zdi tako važno in vredno premisleka, da ga podajamo tu javnosti. „Mir“ z dne 25. februarja piše.

„Krščansko in protikrščansko narodnjaštvo. Beseda „narodnjaštvo“ pomeni ljubezen do naroda, ki se izraža v zunanem postopanju.“

„Narodnjaštvo“ pomeni „ljubezen do naroda“. Spada torej v poglavje o krščanski ljubezni. Krščanska ljubezen je prva in največja krščanska čednost. Toda stali mora v mejah pravičnosti. Ljubezen, ki prekorači te meje, preneha biti čednost in postane napaka, strast in greh.

Človeka lahko vzamemo kot posamezno, zasebno, zase stoječe bitje, potem pa ga lahko vzamemo kot družabno bitje, to je kot člana raznih družb, v katerih se nahaja: ud cerkve, države, naroda, rodbine itd.

Človek, kot posamezno, zasebno bitje, ima dolžnost ljubiti Boga čez vse, potem pa tudi ljubiti samega sebe, ker je podoba božja in odsev božjega bitja in tretjič: ljubiti svojega bližnjega kakor samega sebe, ker so vsi ljudje otroci božji in bratje med seboj.

Vsak človek je pa tudi družabno bitje in kot tak ima dolžnost, ljubiti tudi razne družbe, v katerih živi človeštvo po božji volji in odločivi.

Vsak človek mora ljubiti rodbino, katere član je, ljubiti pa mora tudi vse druge rodbine. Vsak človek mora ljubiti narod, kateremu pripada, ljubiti pa mora tudi vse druge narode. Vsak človek mora ljubiti državo, v kateri živi, ljubiti pa mora vse druge države, jim želeči mir in lep razvoj.

Kdor torej tako ljubi svoj narod, da se pri tem ne pregreši zoper dolžnost ljubezni in pravičnosti, kateri ima do drugih narodov, ta ljubi svoj narod po božji volji, izvršuje krščansko dolžnost ljubezni in si pridobiva zaslug za večno življenje.

Kdor pa ljubi svoj narod tako, da pri tem dela krivico drugim, so sednim narodom, tega ljubezen je krivična, poganška, grešna in ne-krščanska.

Vsak človek torej, ne samo da sme, ampak je celo dolžan ljubiti svoj narod, želeči mu vse dobro in mu po svoji moči storiti vse dobro.

Ravnatko se pa tudi pregreši in ravna nekrščanski, kdor tako ljubi svoj narod, da dela krivico sosednjemu narodu, ga zatira in prikraduje v njegovih pravicah; to je pregrešno in protikrščansko narodnjaštvo.

Sedaj pa prenesimo ta načela na naše narodnostne razmere v Avstriji.

Pregrešno in nekrščansko je vsako prizadevanje, ki stremi za tem, da bi eden narod tlačil in zatiral drugega. Pregrešno in nekrščansko je stališče nemškonarodne stranke, ki deli narode v Avstriji v gospodujoče in sužnje. Prvi imajo sami od sebe vse pravice, drugi pa samo, kolikor jim milostno prepušte prvi. Nkrščansko in pregrešno je tako stranko podpirati, ji pritrjevati in za njo glasovati. Kdor je na primer za tako stranko glasoval, bi se mogel tega greha kesati in obtožiti v spovednici. Seveda je istotako greh biti pristaš socijaldemokratske stranke, dasiravno stoji v narodnostnem vprašanju vsaj teoretično na bolj krščanskem stališču kakor pa nemški narodnjaki ali takozvani nemški krščanski socijanci. Nekateri bogoslovci so celo mnenja, da spadajo socijalni demokratje v vrsto skrivnih prevratnih društev in da vsled tega navaden duhovnik niti nima pravice odvezati od tega greha.

Na nekrščanskem stališču v narodnostnem vprašanju stoji pa tudi nemški krščanski socijanci. Nemški krščanski socijanci so tako zaslepljeni, da raje puste šariti nemškim brezvercem, kakor pa da bi imeli v Avstriji katoliško, vsem narodom pravično vlado.

Pa ne samo s tem, da podpirajo nemške liberalce in sedanji krivični vladni sistem, ampak tudi sami in naravnost greše nemški krščanski socijanci neprestano zoper načela krščanske ljubezni in pravičnosti in to na najodurnejše in najkrivičnejše načine.

Ta stranka je korakala potem po poti nekrščanskega narodnega šovinizma vedno dalje in vedno bolj je zapuščala načela krščanske pravičnosti. Krščanstvo je pa nekaj nerazdeljivega in človek ne more biti v eni ali v nekaterih točkah krščansk, v drugih pa ne. Kristjan ali ves, ali pa nič, kristjan v zasebnem življenju in v družabnem, ali pa nič.

Za nas bodi pa iz vsega tega nauk, da se po vzgledu sv. Pavla s celim srcem držimo pravega krščanskega narodnjaštva.

Tu jih imate! Sicer so tudi naši klerikalci od nekdanj stali na stališču da so najprej katoliški, rimski, papeški, potem patriotje in nazadnje šele narodni. Vendar so brez ozira na Kristov nauk o ljubezni zavzeli nasproti bojevnikom bojno stališče, dasi morda le prisiljeni po razmerah. Bojni klic v „Slovenca“ kaže voljo do boja proti vsem, ki hočejo ugrabiti našo last. „Mir“ pa bere levite nemškim socijalcem, namesto da bi pozval narod na boj proti njim. Kaj nam pomagajo vsi dokazi iz sv. Pavla in vsa kakoliška filozofija? — Mi potrebujemo odločnega boja, in ta ni poganški ampak je naroden in opravičen po vseh etičnih in drugih principih, ker vsaka pasivnost slabi in le boj krepi ter zagotavlja višji razvoj življenja.

Imeli smo že večkrat priliko pogledati naše koroške „narodne prvoboritelje“. Osebnost so na pol Nemci, razmere med celovškimi gospodi so vse prej kot narodne, v njih družinah ni narodnega duha in kako moremo zahtevati od pripravega človeka, da bi se zavedel dolžnosti gesla „Svoji k svojim“ in svoje važnosti, ako tega ni niti med inteligenco?

In ti gospodje imajo v rokah Mohorjevo družbo, po kateri širijo svojega duha po celi slovenski zemlji. Namesto kulturne obrambne družbe imamo cerkveno bratovščino, ki hvali razne Luegerje in ljudi, ki nimajo z našim narodom nič skupnega, k večjemu, da so se bojevali za klerikalizem in so pui tem varovali nemški značaj Dunaja.

Da, na tisoče smo padli in bomo še, ako bomo v narodnem boju šli z „Miro“ ter se po nauku sv. Pavla držali krščanskega narodnjaštva. „Miro“ članek govori boljše, nego vsak komentar. V njem vidimo vzrok našega propadanja na severni meji.

Ali naj darujemo obleko, kadar mi trgajo meso? Ali naj se potuhujemo pod krinko krščanske potrpežljivosti tam, kjer potrebujemo narodne bojevitosti? Ali naj branimo rimski klerikalizem tam, kjer nam tuji, verski in brezverski, jemljejo našo narodnost?

Priporočamo članek, da ga vsak dobro premisli. Nemec, naj bo krščan-

ski socijalist ali naprednjak, je naroden, pri nas pa naj bi ne bilo „nobe-nega razločka med Judom in Grkom“. V Celovcu ga res ni, ampak pri nas je. in braniti moramo svoje z isto silo, s katero se nam hoče vzeti. Zato je prav imel prof. Masaryk, ko je rekel: narodnost je ali napredna, ali je sploh ni. Ako bi vera nam branila bojevati se za svoje, se bomo držali besede onega češkega narodnega duhovnika, ki je rekel: Najprej smo bili rojeni kot sinovi svojega naroda, potem šele smo bili krščeni kotoličani.

Iz vsega pa vidimo, kam logično vodi krščansko narodnjaštvo ali verska narodnost.

Iz slovenskih krajev.

Iz Novega mesta.

Naš vikar in njegove Marijine device. Zdaj ko je svet ves popađen ter živi samo veselju in vživanju pozemeljskih sladkosti, se tudi Marijine device ne zadovoljijo več le s samobitčanjem po svojem deviškem telesu, le z molitvami in drugimi takimi duhovnimi opravili. One hočejo živeti in vživati kakor druge Eve, posvetne device in nedevice. Tega prepričanja so postali tudi njih duhovni očeti posebno oni, ki so še daleč od kanonične starosti. Zato je naravno, da je tudi naš sicer pobožni vikar svojim devicam iz Marijanske kongregacije privoščil predpustno veselje. Za pustno nedeljo je aranžiral v Katoliškem oziroma Rokodelskem Domu takozvani zabavni večer. Zabavni večeri tudi na katoliški podlagi ne poznajo več mej daleko-sežnosti izraza v zabavni večer: Posebno tiste obile izkušnje pred takim zabavnim večerom? Od izkušnje do skušnjav navadno ni dolga pot, to ve tudi naš vikar, ki je po izkušnjah za ta zabavni večer prepeljal svoje device večasi do polnoči po novomeških ulicah. In da te naše ulice ob takem času niso bogve kako živahne, temu menda g. vikar ne bo ugovarjal. In te izkušnje po ulicah so imele za zabavni večer menda edinele te posledice, da so se glasovi marijodeviških pevk korenito pokvarili. In to je škoda! Gdč, kakor je n. pr. Küsseljeva, Grajlandova so sicer jako dobre pevke, ali ker je preveč pevskih vaj, se tudi najboljša pevka preveč razvadi v vrlinah svojega glasu. Smo lojalni in damo staršem danes le ta-le nasvet:

Če že hočete imeti svoje hčere kot svetnice, dajte jih v samostan, ali imejte jih pod svojo kontrolo doma, kajti mi zelo dvomimo, da bi jih naš vsesposojnostna vredni vikar na potu iz Katol. Doma po novomeških ulicah po noči kdaj pripeljal v sveta nebesa.

Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

— Stvar je namreč ta, je nadaljeval, da se hočem nastaniti v Benetkah . . . Da, v krasnih Benetkah. kjer je surovost konj nepoznana in kjer rahla lahkotnost gondol prihranja pesniku vsako najmanjšo težavo na teh neptunskih cestah, ki jim pravijo kanali, in ki vznášajo naše sanje, zabaje jih v ritmu, ki . . . hudič naj vzame fraze in periode! Klara, dete moje, nalij mi čašo Falernca!

Ena izmed ženskih je nalila neznancu kupo, ki jo je izpraznil duškoma; nato je obrisal svoje krepke črne brke ter jih izsesal s koncem ustnic, široko zavzdihnil in nadaljeval:

— Kratko in malo, počastiti hočem s svojo navzočnostjo slavne Benetke, ki jim je doslej še manjkalo to najvišje odlikovanje. Povabil me je moj častiti prijatelj Bembo . . .

Roland se je neopazno zgani.

— In več drugih veljakov in imenitnikov, je nadaljeval možak, med drugim velikega, veličastnega in vzvišenega Foskarija samega, ki ni nič več in nič manj kakor dož beneški.

Roland se je zdrznil in njegove trepalnice so bliskoma udarile druga ob drugo.

Ni pa storil niti ene geste, ki bi bila mogla izdati njegovo misel.

Neznani gostobesednež, začuden, da ni napravil večjega vtiska, je zagodrnjal:

— Vrag naj vzame vaš zagonetni obraz! Ali prihajate od satana, ali se vračate k njemu?

Zvrnil se je v naslanjač ter dodal, s trdnim namenom, da porazi sobesednika do skrajnosti:

— Opažam, gospod, da sva pozabila formalnost, ki se ji uklanjajo vsi ljudje iz dobre družbe, ki ji pripadam jaz in iz katere ste nedvomno tudi vi. Nisva si povedala, kdo da sva. Da popravim to pozabljenost, vam torej razodevam, da mi je ime Peter Aretino . . .

Tujec je prekinil in pogledal Rolanda z zmagočnim očesom.

Ta se ni ganil.

— Peter Aretino! je povzel slavni mož nejevoljno. Pa vi?

— Gospod, jaz sem popotnik, ki želi kupiti dvojce konj. Ali vam je povsede, da mi jih prodate vi?

(Dalla)

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetek.

— Dobro. Tu imaš nekaj denarja za vsakdanjo potrebo, dokler se ne vidimo.

— Gospod . . .

— Ali ti nisem rekel, Juana, da je skrb zate moja skrb? Ne jokaj več, ne misli več o preteklosti; odslej imaš brata, ki bo vedno skrbel zate, blizo kakor daleč.

Skalabrino sta nato oblekla kavalirski obleki, kupljeni pri trgovcu na Rialtu, poslovala se od Juane in odšla.

Na pobrežju je skočil Roland v velik čoln, zleknil se pod šatorom in zaprl oči, docim se je Skalabrino postavil na sprednji konec čolna.

Barkarol je nedvomno čakal in je bil že prej poučen, kajti takoj je začel veslati na drugi konec Benetek, od vztoka proti zapadu. Ko sta bila zunaj mesta, je razpel jadro in čoln je zdrčal lahno in brzo po veliki laguni, ki loči Benetke od kopnega.

Ko so pristali, je bila trdna noč.

XXI.

Cesta v Trevizo.

Jedva se je Roland izkrčal, že se je nemudoma napolnil po bližnji cesti; hodil je dober del noči ter dospel v mestece Me-

stre, ki je nekaka predstaja Benetek na kopni zemlji. Spal je v neki gostilni, in ko je solnce vstajalo, je povprašal krčmarja, češ, da bi rad kupil dvojce konj: Krčmar je odgovoril:

— V moji gostilni se pravkar mudi neki gospod, ki hoče prodati več izvršnih konj, s katerimi ne ve česa početi, ker se hoče naseliti v Benetkah. Če hoče vaše preblagorodje z menoj.

Roland je pomahni z roko ter odšel za gostilničarjem, ki ga je s čepico v roki odvedel v najlepšo sobo svoje gostilne.

Preden sta vstopila, se je gostilničar obrnil k Rolandu, rekoč:

— Ne čudite se preveč navadam tega gospoda; zelo bogat je in zategadelj morda nekoliko preveč razvajen.

Nato je krčmar pri „Srebnem solncu“ — tako se je zvala gostilna — potkal, in ko se je iz notranjštine zaslišal grmeč odgovor, je vstopil, a Roland za njim.

— Slavni gospod, je dejal, klanjaje se s čepico v roki, tu se ravnokar oglašja kavalir, ki želi kupiti konje.

— Mrcina! se je zadril slavni gospod, ali je bilo vredno, da me motiš s tako malenkostjo? Ali se nisi mogel obrniti do enega svojih tajnikov?

— Mislim sem, preblagorodni gospod, da delam prav, je zajecelj gostilničar.

— Dobro, izgubi se! Gospod, je dodal imenitnik, obračaje se k Rolandu, docim je gostilničar odhajal, blagovolite oprostiti mojo opravičeno jezo . . . Recite, ali mar ni zločin, motiti človeka moje vrste v trenutku, ko hoče imeti sestanek z Bakhom in Venero! . . . Toda vaš obraz mi je povsede, dasi ste — pri jožkih Margaritinih! — bolj podobni človeku, ki so ga izkopal iz groba, kakor pa veseljaku, kakršen sem jaz. Če nam izvolite delati družbo . . .

— Oprostite, gospod, je dejal Roland, zelo se mi mudi. Povejte mi samo, ako vas je volja, prodati mi dva izmed vaših konj, in ceno, ki jo zahtevate.

— Ceno! Ceno! je zagodrnjal neznanec. To je težka reč! Kajti sposoben sem potegniti hudiča za rep, čeprav se mi ne vidi . . .

Med tem besedičenjem je sedel za mizo, ki je bila vzlic zgodnji uri že vsa obložena z vsem, česar je potreba za obilen zajutrek. Poleg njega je sedlo dvojce mladih žensk, ki se jim je po obrazu poznalo, da sta kurtizani; bili sta goloroki, vsi v zaplestnicah, njih prsa so se jedva skrivala pod tenko srajčico, in lase sta imeli razpletene.

Roland je čakal z neomajano potrpežljivostjo.

— Gospod, je povzel neznanec, nalagajte si pastete, ki jo je nato porinil pred svoji dve ženski, prodati vam hočem svoja najboljša konja, Neptuna in Plutona.

Očividno je bilo, da ta človek goji bajeslovje.

Prebivalstvo na Češkem znaša po ljudskem štetju z dne 31. decembra 1910, kakor kažejo rezultati 6.770.007 prebivalcev. L. 1900. jih je bilo 6.318.697. Torej je prirastek 461.310, kar pomeni skoraj pol milijona. oz. 7,3 %. Prirastek od 1890 do 1900 je bil 7,7 %.

Ruska duma je v večerni seji obravnavala vprašanje o dogodkih na ruskih univerzah. Prva interpelacija je prišla od desne strani glede štipendij, ki so jih baje študentje izročili revolucionarnskemu komiteju, dalje glede tega, da se vrše na univerzah politični meetingi, in da se sprejemajo na univerze politični zločinci. Seja je na to postala zelo burna. Dvorana je bila polna, tudi loža velikega kneza je bila zasedena. Oktabrist Temšev je utemeljeval interpelacijo. Dolžil je profesorje, da so krivi nereda in nemirov na univerzah; ker baje sami kršijo državni vseučiliški zakon. Oni sami vplivajo s svojim naziranjem na mladino. Čim preje se mladini oči odpro tem boljje zanje in za Rusijo. K debati se je priglasilo 54 govornikov in bodo sledile gotovo zelo burne seje.

Van t' Hoff, slavni profesor Nemčije, ki je dobil svoj čas tudi Nobelovo štipendijo je umrl v 59 letu starosti.

Bolgarski kralj je bil baje na potu iz Nürnberga na Dunaj okraden. Izginil je prstan z briljantom.

DNEVNE VESTI.

Napredni shod „pri Raku“. Včerajšnji volilni shod narodno napredne stranke v gostilni pri Raku je bil izredno živahen. Po pozdravu predsednika političnega društva g. Smoleta poročal je g. deželni poslanec dr. Fran Novak, ki je oestro bičal strankarsko gospodarstvo klerikalcev z deželnim denarjem. Ne oziraje se na napredno združništvo so dali klerikalni združni zvezi 700.000 K podpore; uničili so vseučiliški fond; s cestnim zakonom in melioracijskim posojilom hočejo ljubljanske davkoplačevalce pritisniti ob zid, autonomijo občine ljubljanske so z novim občinskim redom krvavo kršili, ker se bodo meje mesta brez ozira na željo mesta samega lahko krčile ali širile, kakor utegne biti prav klerikalnim volilnim manevrom. In v zahvalo za vse to zahtevajo sedaj klerikalci, naj jih še v občinski svet volimo. „Ljubljanci varujte mestne kase pred požrešnimi rokami klerikalcev“ — je zaklical govornik. Poudarjal je, da je naravnost žaljivo za naše častite branjeve, mitničarje in uradne sluga, ker so se jih lotili klerikalci in jih, stavljajo na isti nivo, kakor kmečko nerazodno maso. Ti stanovi niso tako neumni, da bi kar tako pocepali v klerikalne mreže. Govornik je z raznimi podatki nasiljal, kaj ima mesto od klerikalnega gospodarstva pričakovati. Navdušeno pritrjevanje je sledilo njegovim besedam. Govorili so se gg. predsednik društva Smole, Bizjak, inženir Endlicher, ki je opozarjal, da utegnejo klerikalci pobasati tudi fond za zgradbo mostu v Trnovem in zidati kake samostane, ako pridejo do mestne blagajne in končno še užitinski pazuki Rebolj, ki je ogorčeno zavračeval klerikalna vabila in izjavil, da mitničarji niso kima vci kaknega kaplana; svoje glasove oddajo užitninski pazniki narodno napredni stranki. Shod, ki je trajal precej časa, je ob navdušenih vzdikih za agitacijo za občinske volitve in z zahvalo g. dr. Novaka zaključil predsednik g. Smole.

Deželni glavar pl. Šuklje wird deutsch aussagen. Kakor smo že poročali, se vrši te dni politični obhod za Belokranjsko železnico. In sicer se

sedaj pregleduje projekt od Novega mesta do Metlike. Drugi obhod se vrši čez kakih 14 dni pozneje. Vodja komisije je član deželne vlade nemški doktor Matias. Komisiji se je pridružil tudi slovenski deželni glavar pl. Šuklje. Ker je župan Zurb iz našega lista izvedel, da ima Šuklje posebne vrste bolezni do policistov, je svojemu stražniku dal strogi ukaz, da mora Šukljeta od spredaj in zadaj venomer salutirati. Novomeška policija nima takih ukazov, zato Šukljeta nihi ne pogleda ne. V čast nemškemu doktorju Matiasu moramo priznati, da je slovenskega deželnega glavarja slovenski vprašal, ali hoče v komisiji zapisnik svoje mnenje oddati nemški ali slovenski. In tedaj se je zgodilo za slovenskega deželnega glavarja kot glavnega zastopnika „Vseslovenske Ljudske Stranke“ znamenito čudo: prav nemško se je odrezal napram vodji komisije: Ich werde deutsch aussagen. Nemškoviadni dr. Matias bi bil kmalu vznak padel, ko je te besede slišal iz ust Vseslovenskega zastopnika, rojenega Belokranjca, pl. Šukljeta, ki je svojo izjavo res pustil protokolirati v nemščini. Bog ve, koliko je neslo Šukljeto to novo izdajstvo.

Naši narodno-zavedni porotniki so v sredo pred tajno razpravo odločno pokazali, da se ne puste podjarmiti Elsnerjevi odredbi, da se morajo porotniki klicati v nemščini. Ko je zapisnikar začel klicati Herr Johann B. . . Herr Bartholomäus Z. . . , so se gospodje korajžno odzvali: Jaz sem Ivan B. . . jaz sem Jernej Z. . . kličite nas slovenski! — Vaša narodna zavednost, gospodje slovenski porotniki, nas veseli in jo belježim za vzor, vglad vsem Vašim prihodnjim tovarišem. Elsner pa naj le tako nadaljuje naprej, bo že videl kam bo prišel s takim nemškim vsiljevanjem v slovenski Ljubljani napram slovenskim porotnikom.

Frančiškanski kozel pri „vinski trti“. Letošnji predpust je bil malo predolg in čudno ni, da je poleg blagoslovljenih duhovnih povsod tudi frančiškanske kozle popolnoma zmešal. Neki kozel iz novomeškega frančiškanskega reda se je koncem predpusta spasil ter ušel v zelnik k „vinski trti“. Plesal je in rajal in si ga tudi čez mero privoščil. Ko se je vse vrtele v razkošnem predpustnem rajanju, je ta frančiškanjar zamenjal nežni ženski spol ter začel plesati z nekim slugom dobrovoljčkom. Ni zastoj naš knezof tako hud proti izkušnjavam plesa, zakaj on dobro ve, da ravno njegovi pastirji in kozli najraje padejo v take izkušnje.

Smešen profesor. Na prvi drž. gimnaziji v Ljubljani se nahaja profesor, ki mu frizure dijakov nikakor niso všeč. Niti ene ure ne more gospod prebiti v razredu, da se ne bi obregnil ob frizuro tega ali onega dijaka in se nekoliko ponorčeval iz nje. Toda njegova šala je zdaj vzkipela tako daleč, da je zapretil nekemu dijaku, da ga zapodi iz razreda, če si ne da ostriči las, ali jih počesati tako kot on hoče. Ne vemo sicer zakaj, da ima dotični g. profesor tako veliko „piko“ na frizure, slutimo pa že. Profesor ima namreč sam zelo kratke lase, po nekaterih mestih še celo tako zelo kratke, da jih ne bi bilo mogoče niti s povečevalnim steklom opaziti, ker je nekoliko gol, ali recimo boljše plešast kljub svoji mladosti. In to ga menda tako zelo jezi, da je začel strasti svojo jezo nad ubogimi dijaki in njihovimi frizurami. Zares smešno! Sicer so se pa med profesorji, prav posebno med mlajšimi, tudi naprednimi, začele take čudne, nedemokratske, neolikane in nepedagoške navade, da bo res treba o tem izpregovoriti pošteno besedo. Poznamo n. pr. profesorja, ki

hoče veljati za olikanega človeka, pa je skoro vsaka druga beseda, ki jo izpregovori „baraba“ ali „lump“. Za danes samo toliko, prihodnji pa, če se te razmere ne izboljšajo, kaj več, in magari tudi imena!

O gospodarskem polomu v Novem mestu priobčimo jutri za današnjo številko prepozno došlo poročilo. Konkurz trgovca in bivšega novomeškega župana Jos. Ogoreutza je sicer sodišču že napovedan, toda kakor se nam iz zanesljive strani poroča, bo pri tem konkurzu najbolj prizadeta ljubljanska veletrgovka I. C. Mayer pozikovala vse potrebno ukreniti, da se ta zadeva že z ozirom na težko prizadeto rodbino čimprej ugodno reši.

Skupščina „Slovenske Matice“ se je vršila včeraj v „Mestnem Domu“. Udeležba je bila razmeroma dovolj velika. Predsednik prof. Iličič je podal obširnejše poročilo kot predsednik, na kar je sledilo tajniško poročilo, pri čemer se je sklenilo, da se odboru naloži, da do druge skupščine izpremeni pravila, v kolikor je potrebno. Blagajnik g. Detela je podal blagajniško poročilo, ki kaže v splošnem 5512 K dobička. Zemljevid slovenske zemlje bo stal ok. 16.000 K in je treba, da dobimo odjemalcev. Matična hiša se prihodnje leto popravi. Nato se je vršila volitev novih članov. Volila se je večina od odbora predlaganih kandidatov. Pri slučajnostih je prof. Wester pojasnil pomen delavnega člana „Slov. Matice“ prof. Pleteršnika in predlagal, da ga Matica ob priliki njegove 70letnice imenuje za častnega člana. Predlog je bil z aplavzom sprejet. Pričujočemu prof. Pleteršniku so so vsi iskreno čestitali. Na to je bila skupščina zaključena. Želeli je, da se vzbudi več in več zanimanja za naš največji kulturni zavod.

Benefična predstava gospoda Lj. Iličiča se vrši intjri v torek ter se poje do daljšem premoru zopet Leharjeva „Knežna“. Glavni steber slovenske operete, brez katerega bi se v opereti nikdar ne bili povzpeli do sedanjene njene višine, je brez dvoma g. Iličič, ki deluje z izredno vsmo in veseljem že tretjo sezono na našem odru. Umetnik redkih darov je g. Iličič: eleganten igralec in pevec najkrasnejšega glasovnega materiala. Njegov prvi letošnji nastop kot Hadži Stavros je bil za nas zadostnem umetniški dogodek; le njegova zasluga je, da je mogla ta opereta, ki vsled svoje deloma operne fature navadno ne zadovoljuje ljubiteljev lahne operetne glasbe, pri nas doživeti prav častno število repriz. Nad vse je uspel tudi v vseh drugih svojih letošnjih partijah: René Luksemburški, Fredy, Lörenty, Karl pl. Lyssweghe, baron Trénn in Földessy. G. Iličič, ki je imel tekom cele sezone neprenehoma ogromno dela s študiranjem, zasluži v prav posebnih meri, da se občinstvo spomni nanj z ljubeznijo in hvaležnostjo. Naj mu bo jutri v večer malenkostna odškodnina za ves trud, napor in požrtvovalnost, naj občinstvo z razprodanim glediščem dokaže odličnemu umetniku svoje priznanje in svoje simpatije!

Črne koze v Spodnji Šiški. Dve v Spodnji Šiški stanujoče delavke tukajšnje predilnice zbolele sta za kozami (variola). Bolezen je bila brezdvomno prenešana po bombažu, ki prihaja iz Indije, kajti koze so pri nas skoraj nepoznana bolezen, od kar je splošno uvedeno cepljenje. Slučaji, ki so se v zadnjih desetletjih pojavili po Avstriji, so bili vsi zanešeni iz tujih krajev. Tako je zadnjo hišno epidemijo v Trstu povzročil pajčolan, ki ga je neki pomorski kapitan kupil v okuženem mestu v Orijentu in podaril svoji netjakinji. Da je tudi za naš slučaj iskati izvor v orijentu, iz kate-

rega prihajajo kaj rade kužne bolezni, se vidi iz tega, da sta obe delavke delale v istem prostoru in imale opraviti z indijskim bombažem. — Obe obolele delavke so koj prepeljali v bolnico za silo, kjer ostaneta izolirani. Prebivalci dotične hiše v Spodnji Šiški in vsi delavci predilnice se bodo koj cepili, ker je to pri izbruhu koz najboljše sredstvo, kakor se je pokazalo tudi pri zadnji epidemiji na Dunaju, ki je pred dvema letoma precej razburjala občinstvo. Vendar ni od nanovo cepljenih skoraj nihče obolel ali pa so se na njem pojavile le prav lahke koze. Posebuo poučen je v tem oziru že omenjeni slučaj iz Trsta. Tamkaj so vse prebivalce okužene hiše hitro cepili, le mati obolele deklice se ni hotela dati cepiti, češ, da je že prestara in da ji ne grozi bolezen. Toda, kakor drugi prebivalci hiše obolela je tudi ona, a dočim so vsi ostali ozdraveli, končalo se je njeno obolenje s smrtjo. — Prebivalstvo Ljubljane je lahko brez skrbi, ker so se takoj ukrenile vse varnostne pravice. Pač pa se priporoča, da se dajo cepiti vsi oni, ki še niso cepljeni ali pri katerih je od zadnjega cepljenja sem preteklo že več kakor sedem let. Cepilo se bo s prihodnjim tednom pričnši v „Mestnem domu“, kakor bomo še natančneje sporočili.

Ranjki „Dolenjec“ zopet zakopan. Pravda med članoma svoječasnega konsorcija Pirc-Slatnar za tednik „Dolenjec“ se je izven sodišča poravnala. G. Slatnar (tiskarna v Kamniku) je umaknil tožbene zahteve napram g. Pircu kot ustanovniku lista. Obe stranki trpita svoje stroške. Ta sprava že po sobotni preloženji razpravi je uspel deloma za mirne sprave jako vnetega okr. sodnika g. dr. Bulovca, deloma je šteti na rovaš zelo spretnemu zastopstvu novega ljubljanskega odvetnika g. Fršana (ne zamenjati z dr. Furlanom) tako je tudi prav! Mogoče bi v slučaju nadaljne pravde prišle stvari na dan, ki bi tudi onim veljakom najbrže ne bile posebno všeč, ki izrabljajo zastopnike slovenskega časnikaštva zgolj v svoje sebične namene. Zdaj čakajo le še grobokopi iz Kranja iz Celja, da ranjkega „Dolenjca“ tako ali tako zagrebejo nazaj, od koder so ga po petih letih po nepotrebnem izkopali.

Roparji na Šmarni gori. Oj ti ljubka naša Šmarna gora kakšna si postala! Svoj čas odeta s pestrim plaščem bujnega lesa, okinčena čez celo leto z divnim cvetjem in zelenjem, kažeš danes svoja gola skalnata rebra, postajaš od dne do dne bolj podobna pravcati kraški puščavi. Svoj čas je Podsmarnogorčan ponosno zrl na te lesa in cvetja oblagodarjeni kinč cele ljubljanske okolice. Prišli pa so roparji, ljudje vzgojeni po kulturi 20. stoletja, vzeli so v roko sekuro. In zapela je sekira v bujnem lesovju po deviških strminah svojo smrtonosno pesem, pela je sramoto izkoriščevalcem naše prosvitljene dobe. Danes so vničene cele partije do golega pečevja in skalovja, vsak naliv odvaja po strmini zadnje ostanke življenja zmožne zemlje in prsti. Za posekanimi parcelami se ne zasaja prav nič novih nasadov. Grintavo grmčevje tu pa tam vzraslo, nudi le kačji zalegi ugodno zaredišče. Malone cela južna stran je posekana, do tal vničena. Zato mislim, da je pač že najskrajnejši čas, da se prizadeja javna oblast resno pobriga, da poneha sekira gozdnih roparjev peti smrtno pesem naši ljubki Šmarni gori!

Čudno vreme. Po krásni nedelji je v noči na danes začelo deževati, kar je marsikdo ravno tako malo pričakoval, kot pretečeno nebeško lepo nedeljo oni vihar začetkom noči. Pravijo, da se bo to vreme še na slabše

obrnilo. Mora že tako biti, kakor je, ni pa vselej tako, kakor pravijo.

Cele procesije izletnikov so romale včeraj ob izredno lepem vremenu na Gorenjsko ter v ljubljansko okolico. Zlasti Šmarno goro je pohodilo toliko izletnikov, da je danes Šmarna gora veliko nižja, kot je bila včeraj. Kdor ne verjame, naj gre pogledat!

Katoliško sleparstvo in oslarije brez konca in kraja.

V Pragi imajo neke nune, ki se jim prav primerno pravi „Sive sestre“, svoj kloster. Te „Sive sestre“ oskrbujejo službo v praški otroški bolnišnici. Imajo tam popolnoma svoj oddelek, kamor ne sme stopiti niti zdravnik; le „duhovno tolažbo“ jim nosi tja neki duhovnik, še v najboljših letih, in njemu pravijo „Sivke“ — čujte! — „Jezusček“ . . . In ta „Jezusček“ je edina moška oseba, ki sme stopiti v skrivni in od vsega sveta ločeni oddelek „pobožnih sester“. In nele to, on sme tam tudi obedovati in večerjati in celo — prenočevati. Enkrat je pa tam kar „naglama zbolel“ in je ostal tam — cele štiri tedne. Zdravnika k njemu vkljub „nevarni bolezni“ bogobojne sestre niso poklicale temveč so svojega „Jezusčka“ kar same (seveda po svoje) „zdravile“. Človeku v najlepših letih, kakor je ravno „Jezusček“, se seveda rada pripeti včasih tudi taka-le „nagla in dolgotrajajoča bolezen“ — pa če je tudi blagoslovljen duhovnik! In pobožne „Sivke“ zaradi svojega „Jezusčka“ prav pobožno goljufajo bolnišnico. Kajti „Jezusček“ ima rad sladkarije, dobro vino in druge take stvari, in sestre kupujejo to iz bolnišničnega denarja ter pitajo požrešnega „Jezusčka“.

„Jezusček se seveda sestram po svoje revanšira. „Trošta“ jih in napepljuje k „bogoljubnemu življenju“, in kadar se povrne s svojega vsakoletnega dopusta, ki ga preživi kje v kakem kopališču, jim pripelje seboj svete podobice in druge drobnarije. Kakšne so te drobnarije? En zgled:

Krščanski recept.

Vzemi pet lotov žalosti, 20 lotov zmernosti, 30 lotov dobrotljivosti, 50 lotov čistosti, 60 lotov potrpežljivosti in 125 lotov ponižnosti, zmešaj dobro s pobožno molitvijo, deni v možnar vere in stolci to s tolkačem moči, potem nalij to v ponvo pravčnosti in dodaj temu pol bokala upanja in skuhaj na ognju krščanske ljubezni; stresi to v posodo stanovitnosti, da ti tega ne izpridi plesnoba nečimurnosti, s to mastjo se maži zjutraj in zvečer — kajti ona varuje pred večno smrtjo.

†

Iz nebeške lekarne Sv. katoliške cerkve.

*

Tudi „vožne listke za nebesa“ prinaša „Jezusček“ svojim sestram v Prago. Vlaki odhajajo „vsak trenutek“. Brzovlak I. razreda: Revščina, čistost, pokorščina, cena prostora: Ljubezen in potrpežljivost. — Osební vlak I. in II. razreda: Strah božji, pobožnost in svetost; cena I. in II. razreda: Pobožno hrepenenje in bojevanje. — Mešani vlaki I., II., III. in IV. razreda: Božje zapovedi in in izvrševanje stanovskih dolžnosti, cena pa (le): Bogaboječnost in kesanje. — Prihod v nebesa, kadar se zazdi Gospodu. — Opombe: 1. Listki za nazaj se ne izdajajo. 2. Zabavnih vlakov ni. 3. Neodletni otroci ne plačajo nič, morajo pa biti v naročju svoje matere, Svete

MAJI LISTEK.

Lev Tolstoj in Jan Styka.

Najslavnejši poljski slikar sedanje dobe, Jan Styka, ki je naslikal tudi zelo značilen portret Leva Tolstega, pripoveduje kratko reminiscenco v spomin svojega bivanja ob novem letu 1908. na Jasni Poljani. Takrat se je zbrala večja družba na Jasni Poljani in skoro s celega sveta so se osipale čestitke staremu jasnopoljskemu filozofu k novemu letu. — Tolstoj je čestitko svojih zbranih prijateljev pa tudi one, ki so prišle po pošti sprejemal z veselim zadovoljnim nasmehom. Nekdo ga je vprašal: Kaj pa želite vi, Lev Nikolajevič, ruskemu narodno k novemu letu? Tolstoj je pogledal, privzdignil nekoliko svoje goste obrvi, obraz se mu je zasvetil in je povedal sledečo legendo:

„Nekoč je prišel k modrijanu učenjak in ga je prosil blagoslova. „Čuj“ je rekel modrež, „neki potnik, ki je dolgo blodil po puščavi, je prišel lačen, izmučen in utrujen, do drevesa, kjer je bilo polno sadja, zelenec

hladne vode je izviral pod njim in veje so dajale prijetno senco. Ubogi potnik je utolažil svoj glad s sadjem, pogasil je žejo s čisto vodo in je legel v senco. Kd se je dovolj odpočil, se je poslovil in rekel drevesu: „Kaj naj ti želim, da bi bilo tvoje sadje sočno? Da ostane hladna tvoja senca? Da studenec pod teboj ne usahne? Vse to imaš. Želim ti torej, da bi bili tvoji cepljenci tebi enaki.“ — Enako želim tebi, dragi prijatelj, kakega blagoslova naj ti dam? Da bi bil slaven po učenosti? Da bi bil odlikovan in nagrajen? Da bi imel bogzstvo in družino? Vse to imaš. Želim ti torej, da bi bili tvoji potomci tebi enaki . . .“

Ko je Tolstoj dokončal, je rekel s pretresljivim glasom. „Našim pa, ki delajo nasilje in moritve, želim, da bi njih potomci ne bili njim enaki . . .“ Tako govore samo preroki narodov,“ pristavlja k svoji reminiscenci Styka, „v taki legendi je moč in sila duha. Ta povest me je globoko ganila in vprašam se pogosto, ali morda tudi nam preroška usta ne izpregovore istih besed . . .“

Razširjenost Tolstega del.

Nemogoče je sicer danes natančno povedati, kako so razširjena Tolstega dela po svetu, vendar prinaša

„Novoje Vremja“ iz brošure Dragounova nekaj podatkov. „Tolstega čitanka“ je razširjena v 1.362.000 izvodih, Vstajanja je 36 izdaj v 277.450 izvodih, Sebastopol 123.000. Koliko izvodov pa je v prevodih! Prvi prevod imajo Grki (l. 1870) Iz Slovanov najprej Slovenci (l. 1876), najpozneje Bengali in Abesinci. Največ prevodov imajo Angleži 262, Nemci 201, Francozi 156, Bolgari 48, Čehi 45, Španci 38, Srbi 36, Švedci 34, Danci 27, Čukouci 25, Amerikanci 12, Poljaki 10, Hrvat 8, Italijani 7, Turki 7, Norci 6, Mažari 5. Poleg sv. pisma je Tolstoj najbolj razširjen.

PETER ST.

Kruh . . .

Pozno v noč je že bilo, v predmestni krčmi. V kotu ob peči je zapazano vtelek godec harmoniko, po medlo razsvetljeni sobi so se pa v divjem plesu vrtele polna dekleta in zaljubljeni mladeniči. V enem kotu so se prepirali in kleli pijanci, v drugem kotu se je pa pijan vojak požljivo naslanjal na hrtega dekleta, tesno ji ovijale desnico okrog pasu. Poleg godca je sedel omamljen stavec, ter govoril nerazločno sam s seboj, le

semitnja se je slišala odurna kletev. Vse je bilo medlo, zaduhlo, pijano.

Izza stranskih vrat je plaho vstopil 15 leten deček, bledih upadlih lic. Boječe in žalostno se je ozrl po gostih. „Po kaj sem prišel, saj sem odveč,“ so govorile njegove oči.

Niti opazil ga ni nihče. Ko so po veseli polki plesalci zopet posedli okrog miz, stopil je sredi sobe in rekel: „Prosim gospoda, pozor.“

Mehanično je stopil deček na stol ter se prisiljeno poklonil. Kazal je navzočim različne umetnosti, ki jih gledamo navadno po cirkusih. Del si je nogo za vrat in poskakoval po sobi. Vzpel se je, uleknivši hrbet, navzdol ter z usti pobral desetico.

„Glejga-a-a — e, kaj — hudič — vun — goljuf — prokl — ne nič, je stokal stavec poleg godca.

Deček ne meneč se za to, je vzel klobuk, ter prosil od mize do mize darov. Marsikdo mu je vrgel par vinarjev, nekateri z neslanimi opombami, drugi so ga pa nagnali s postopacem, pritepcem, goljufom in podobnimi izrazi usmiljenja.

„Od kod si, fant?“ ga vpraša postaren mož.

„Oh, daleč je moja domovina, gospod, pred petimi leti sem prišel s stariši iz daljne Češke.“

„Kako ti je ime?“

„Vaclav.“

„S čim se živite?“

„Dokler je živél oče, nismo trpeli baš lakote, a ta je umrl pred dvema letoma. Bil je muzikant. Z materjo sta igrala po gostilnah, on harmoniko, a mati harfo, ter tako preživljala sebe, mene in še štiri sestre. O, kako lepo je bilo tedaj. V prostih urah je pa učil mene to, kar sbe pravkar videli. Po očetovi smrti se je pa izpremenilo vse. Mati se je trudila noč in dan, da bi zaslužila dovolj, polagoma je pričela jemati še mene seboj, a šlo je trdo. Nekega mrzlega večera se je pa hudo prekladila in od tedaj je že dva meseca v postelji. Edina materina in sestríc podpora sem sedaj jaz. Zvečer kažem po gostilnah, kar me je naučil oče, po dnevi pa nabirava s sestro, ki me gotovo že zunaj čaka, s hlačaj po gozdu. Mili bog, to je ves naš zaslužek; komaj za kruh — za grenak kruh . . .“

Obrišal si je solzo . . .

„Kruh, da grenak kruh . . .“, je kakor odmev ponovil zamišljeno stavec.

*

„Porini nadležnega fantalina skozi vrata“, je osorno velela gostilničarka Minka svoji natarčici . . .

katoliške Cerkve. 4. Najboljše je ne jemati prtljage seboj, samo dobra dela, in opozarjamo, naj nikdo ne zamudi vlaka na predzadnji postaji. 5. Popotniki lahko vstopijo ves čas med vožnjo.

Take vožnje listke prinaša „Jezusček“ svojim pridnim „Sivkam“.

In take urnebesne oslarije se gode v XX. stoletju pod plaščem katolicizma!

In nekatere — seveda zabite — „Sive sestre“ so že kar zblaznele. V predpustnem času imajo pobožne sestre pobožnosti za „grešne ples“, ki se vrše v predpustu. In tudi pokoro delajo. Pa kakšno? Vsako opoldne, ko gredo sestre h kosilu mora ena od njih po dolgem ležati na pragu in ljubeznjive sestre stopajo po nji v obednico . . .

Da, to je pristni rimski klerikalcem, nepobarvan in nepokrit. Sleparija in oslarija — to sta dve njegovi temeljni lastnosti. Na eni strani sleparji, ki z njim delajo kšeft, na drugi osli, ki sleparjem verjamejo, kupujejo recepte iz lekarne Sv. katoliške Cerkve vožnje listke za nebasa — seveda za drag denar — in puste, da sleparji teptajo po njih. Kdaj se bo pač človeštvo izpametovalo?

Nova moda.

Važno svetovno vprašanje.

Čudni glasovi prihajajo iz sveta: ženske so začele nositi hlače. Prav navadne moške hlače to še niso, ampak podobne so jim zelo: imajo sicer precej turško širokost — kar je končno neizogibno — ampak so vendar nekoliko drugačne, nego one široke obleke v katerih se nam kažejo razne haremske huriske, odaliske, in vabljive prikazni kavkaškega ozemlja. Skratka: naše evropske dame niso vzele svoje mode od orijentalcev — to se zgodi kvečjemu na kaki predpustni maškarni — ampak so prišle do nje na podlagi razvoja. Danes pravzaprav vse kar se zgodi, opravičujemo z razvojem in tako smo prišli tudi do nove mode. Najprej so bila v modi široka krila, pa majhni ozki klobuki. Ta moda je ostala dolgo in se je izpreminjala le v bluzah, kjer so se pojavljali mehurji, v znamenje, da se pripravljajo razvoju.

In res je šel razvoj navzgor razširili so se klobuki, rastle so počasi od leta do leta, bolj in bolj, dokler niso pokrili cele ženske. Toda sedaj je dosegel zgornji del preveliko obsežnost, treba je bilo torej drugod odnehati. In odnehalo je spodaj; krila so se začela ožiti, ožila so se od leta do leta bolj in bolj, nazadnje so bila celo prevezana s pasom, tako da si nisi mogel misliti, kako bi bilo, ko bi n. pr. prišel s tako oblečeno ljubico na svojem sprehodu recimo do malega jarka, kjer bi ne bilo mostu. Ker razvoj ne pozna stanja niti obstanka niti miru, in mora iti vedno naprej, ni bilo mogoče obstati pri ozkih krilih ampak jih je bilo treba še bolj izožiti, ker pa to vsled hoje in iz raznih drugih vzrokov ni bilo mogoče, je bilo treba krilo preklati in nastale so hlače. Pravim, da to niso bile takoj prave moške hlače, ali prave ženske hlače, ali n. pr. take, kakršne je imel oni brihtni ženski huzarček, s katerim sem plesal zadnjič na Slavčevi maškeradi. Ne, razvoj gre počasi in ne dela skokov. Najprej je bilo le spodaj krilo preklano, potem je šlo višje in višje in sedaj je prišlo že skoraj do kolen. Na tak način so si ženske hotele osvojiti hlače. Da bi moške ne zapazili preteče nevarnosti, so dale novi modi ime „Hosenrock“ ali „Rockhose“, francosko pa Jupe Culotte, kar kaže, da se ima stvar nadalje razvijati. Torej to, kar so moške že toliko časa branili kot svojo last in ponos, to si hočejo sedaj osvojiti žene. Sicer ne vemo, če niso morda moške hlače nastale na isti način in so ženske le v svoji zaostalosti prišle počasi za njimi, vendar je vprašanje, če bi ne kazalo tudi v bodoče ohraniti razliko, ki jo poznamo od nekdaj.

Bog je sicer Adama in Evo v raju oba enako oblekel, ampak pozneje je ženska iznajdljivost, lepoteželjnost in nečimernost kmalu spoznala, da se da na krilo mnogo več našiti, nego na hlače in da se da s krilom bolj kokerirati in dražiti, nego s hlačami. In tako je prišla ona krasna ženska gracijeznost do veljave, ki so jo tako ljubili vsi moški. Toda pred nekaj leti se je začel boj za enako pravico žensk z moškimi in zdaj so jasno pokazale svoj namen: hlače hočejo nositi. Kar se tiče hlače, so ženske rade zelo diskretne in tudi mi se ne maramo indiskretno vtikati v to vprašanje. Resnica je da kar so včasih tako skrivale, hočejo zdaj javno nositi. Boj za hlače je bil pa že od nekdaj in v marsikateri hiši „ona hlače nosi“ posebno ob času volitev. Kaka nevarnost pa je vsled tega pretila našemu narodu, kaže to, da je naš kmečki gesnik, slavni Kančnik zložil ginljivo „pesem od hlače“, ki se glasi.

Ne dajte ženam, da bi hlače nosile, da bi te klepetulje veljavo dobile . . . In ko naštevajo vse pokore, ki bi iz tega sledile, pravi na zadnje:

Le hlače jim ne dej,
Tega boj se vselej.

Kančnik je bil pameten mož, saj je bil tako slaven, da je še danes zna n in zato so ga poslušali vsi pametni in modri možje. Dandanes seveda: a so moške čimdalje slabši in tako izgu bljajo svoje pravice in tudi hlače si bodo ženske osvojile.

Kaj bo moške? Odpor se je sicer pojavil ampak ženske — kar se mode tiče — znajo biti zelo vztrajne v svojih zahtevah. To so izkusili vsi zakonski in nezakonski možje. V Pragi so s ta ko silo napadli prve ženske, ki so se pojavile v hlačah, da so morale pobegniti ti. V Parizu — tam so jih seveda kavalirji z dopadajenjem gledali. V Trstu je nastal velik vrišč, ko je prišla na corso delat neka dama v hlačah reklamno za novo modo. Španski minister Canalejas je baje izdal že poseben ukaz, da se mora dati na nlicah ženam popolno svobodo glede mode in d'a bo dal zapreti vse, ki bodo damam nagajali. Angleške sufragetke so seveda sprejele novo modo, ker upajo tako lažje doseči volilno pravico za parlament. Američanke pa imajo itak več pravic nego moške; vendar še ni slišati, ali bodo imele vsled nove mode več spoštovanja ali ne. Nemški cesar je za novo modo, ker upa s tem pomnožiti armado. Seveda se bo z novo modo marsikaj izpremenilo.

Tako bomo peli namesto:

Še kikiriko prodala bom
Za sladko vince dala bom.

tako le:

Še hlačice prodala bom
za sladko vinčice dala bom.

Sploh časi se izpreminjajo in z njimi ženske in moda. Vprašanje je le, ali bodo naše ženske ostale zveste svojemu krilu, ali bomo morda zagledali nekoč na ljubljanskih ulicah — novo modo. In kam pojde razvoj naprej? To bi bilo res prav postno premišljevanje po novi predpustni modi. V Bernatovičevi izložbi se baje že kaže nova moda. Ubogi pesniki, poezija in umetnost! Kje bo sedaj „das ewig Weibliche“? Ali ne bo izgubila ženska vso nežnost in gracioznost? Ali nas bo vabila v novi modi? Recite kar hočete, ampak meni se zdi, da bodo odnehale — ne zaradi nas, ampak zaradi sebe. „Večno žensko“ vabi nas, ali nas bo vabilo tudi v hlače? Sto misel nam prihaja na misel. Gotovo tudi vam. Zato jih premišljajte sami, in bodete videli, kam bi peljala nova moda.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Proti češkemu vseučilišču v Brnu.

Brno, 5. marca. Danes so imeli tukajšnji nemški nacionalci velikanski protesten shod proti ustanovitvi drugega češkega vseučilišča v Brnu. Zlasti skrajno ostro stališče proti češkemu vseučilišču v Brnu je zavzel rektor nemške tehnike. Na shodu je bila sprejeta resolucija, v kateri Nemci energično protestirajo proti češki univerzi v Brnu. Po shodu so priredili Nemci demonstracije in so skušali udreti v „Besedni Dum“, kjer so imeli Čehi svoje manifestacijsko zborovanje za drugo češko vseučilišče v Brnu. Tu so govorili zastopniki vseh čeških strank, tudi socialni demokrati. Ker je vlada pričakovala, da bo prišlo do hudih demonstracij, je odredila obširne varnostne odredbe. Mislija je, da bo med Nemci in Čehi prišlo do tako hudega boja, kakor l. 1905, ko je padla na češki strani ena žrtev.

Bolezen Jaroslava Vrchlickega.

Praga, 5. marca. Včeraj in danes so se razširile tukaj vesti, da je slavni češki pesnik Jaroslav Vrchlicky, ki se sedaj zdravi v Opatiji umrl. Tekom današnjega dne pa so prišla iz Opatije poročila, da so vesti o smrti Vrchlickega neresnične in je njegovo zdravje vedno boljše.

Kralj Ferdinand na Dunaju.

Dunaj, 5. marca. Danes je sprejel cesar bolgarskega kralja Ferdinanda v Schönbrunn v posebni avdijenci. Konferenca med obema vladarjema je trajala nad eno uro. Kralj Ferdinand se je cesarju zahvalil za čestitke k svojemu jubileju.

Bosenski sabor.

Sarajevo, 5. marca. V soboto se je nadaljevala spadalna debata o justičnem proračunu. Srbski poslanec Simić je vehementno napadal justično upravo in predlagal resolucijo, naj vlada ustanovi v Sarajevu juridično akulteto, reformira kazenski zakon in sodno pravo.

Seja novega francoskega kabineta.

Pariz, 5. marca. Včeraj se je vršila prva seja novega francoskega kabineta pod predsedstvom ministrskega predsednika Monisa. Debatiralo se je o vprašanju stališča železniških uradnikov in uslužbencev, specijelno pa o rehabilitaciji onih železničarjev, ki so bili vsled zadnje stavke suspendirani. Dalje se je razpravljalo o vpeljavi nove volilne reforme in dohodninskega davka.

Vohunstvo.

Rim, 5. marca. V mestu Bari v južni Italiji je bil danes aretiran Dalmatinec Dezu radi vohunstva. Hotel je fotografirati trdnjavo Brindisi, kar se mu je deloma že posrečilo.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik: Milan Plut.

Tiska „Učitejska tiskarna“, Ljubljana.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v zzzamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Lepa meblovana soba s posebnim vohodom se takoj odda. Cesta na Rudolfovo železnico šte. 5. 137/3—1

Singerjev šivalni stroj, dobro ohranjen, se proda za 30 K. Vpraša se pri B. Heliel, Emonska cesta 2, I. nadst. 133/3—1

500 kril od K 280 naprej v najmodernejših barvah. O. Bernatovič, Mestni trg št. 5. 139/10—1

Izurnjena šivilja želi službe pri kaki boljši rodbini. Ponudbe se posilijo pod: Jozefa Terkal, Rožna ulica št. 9. I. nad. 144/1—1

KORESPONDENCA.

Penzionist srednje starosti, z neomadeševano preteklostjo, s skromnim življenjem se želi seznaniti v svrhu ženitve, z inteligentno gospodino, ali vdovo, ki ima pokojnino, ali pa zasigurni stalni dohodek. Najstrožja tajnost zjamčena. Ponudbe pod „Penzionist“ na in: seratni oddelek „Jutra“ 143/1—1

Kupujte „JUTRO“.

„Narodna kavarna“
Fran Krapeš.

A. Feldstein

priporoča svojo

galanterijsko knjigovoznico
na Radeckega cesti šte. 12.

Ponatis zanimivega romana

„Otroci papeža“

Je izšel in se dobi pri upravnistvu „Jutra“ za 3.50 K broširan, za 4.50 K pa elegantno vezan izvod. Najbolje je, ako se istočasno z naročilom pošlje tudi denar, ker s povzetjem poslana knjiga je dražja.

Julij Meinl
uvoz kave in veleprazarna.
Nova podružnica
v Ljubljani
Šelenburgova ul. 7

Diplomirani krojač
Anton Presker
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14
priporoča svojo krojačnico in veliko zalogo oblek.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela
J. ZAMLJEN
čevljarski mojster
V LJUBLJANI, Sodnijska ulica št. 3
izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Zavod za pohištvo in dekoracije
FRAN DOBERLET
Ljubljana, Franciška ulica 10.
Ustanovljeno leta 1857. Telefon št. 97.
Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišče tapet, oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga itd. Enostavne in razkošne ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopališč.

Lovske puške vseh sestav, priznано delo prve vrste z najboljšim strelnim učinkom priporoča
Prva borovska orožnotovarniška družba
PETER WERNIG
družba z omejeno zavezo v Borovljah na Koroškem.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Valjšni mlin v Domžalah
I. BONČAR, LJUBLJANA
Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica št. 6.
Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.
Zastopstvo in zaloga v Gorici:
Gruden & Co., Stolni trg šte. 9.

Prva Primorska Tvorica za lesne izdelke
z vodno silo
A. Kriznič & Co.
ob kolodvoru Podmelec
Sprejema v izvršitev: vse v stavbeno mizarsko stroko spadajoče izdelke za hiše, vile, šole, bolnišnice, cerkve, javna poslopja itd. kakor: Okna, vrata, podove, portale; popolne opreme ljudskih šol, šolske klopi po Rettig-ovem patentu itd.
Proračuni in načrti brezplačno.
Parketna tvornica opremljena z najnovejšimi stroji nudi parketne deščice iz hrastovega in bukovega lesa. Postrežba takojšnja za vsaktero množino!
Zahtevajte vzorce in cene.
Strugarski oddelek nudi vse v strugar. stroko spadajoče izdelke.
JAMSTVO! **JAMSTVO!**
Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena!
Obisk strokovnjaka interesantom brezplačen.

Učenca

sprejme takoj Anton Stiplošek, slikar in pleskar, Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 6.

SODE

dobro ohranjene, stare in nove, velike in male, prodaja

IVAN BUGGENIG
sodar

Ljubljana, Cesta na Rudolfovo želez. 5.

Český hostinec v Trstu

Alla Meridionale

Češka gostilna v Trstu

!Kolesarjem!

= v znanje! =

Kdor si hoče ohraniti svoje kolo v dobrem stanju, za časa rabe pa se ogniti mnogim stroškom, pusti naj svoje kolo v zimski seziji skrbno pregledati, očistiti ter v primerno temperiranem prostoru shraniti.

Vse to oskrbi proti mali odškodnini, primeren prostor pa da na razpolago

brezplačno
trdka

K. Čamernik,
specialna trgovina s kolesi in posameznimi deli
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

TEODOR KORN

poprej HENRIK KORN
pokrivalec streh in klepar,
vpeljalec strelododov ter instalater vodovodov

LJUBLJANA, Slomškove ul. 3 in 10
Podružnica: Stari trg 9.

Priporočajo se p. n. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem, z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatzek, z izbočeno in ploščnato opeko, lekno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska, kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštne prosto.

Tovarniška znamka „IKO“.

Specialiteta: edina slovenska ura za telovadce. Dobi se samo pri trdki: H. SUTNER, Ljubljana, Mestni trg in Sv. Petra c.

Lastna tovarna ur v Švicl.

Izvrstna vrtna prst

se prodaja iz vrta
Učiteljske tiskarne
v Ljubljani,

Frančiškanska ulica št. 8.

Cena po dogovoru. Vpraša se v Učiteljski tiskarni ob navadnih uradnih urah.

Stampilje vseh vrst. S. MONDSCHNEIN

Dunaj I., Laurenzerberg št. 3.

Stempel za datum 10 let 2 K. Žepni stempel od 1 K višje.

Tipna tiskarna „FAMOS“, 414 črk K 280, če se denar pošlje naprej. Društva 10% popusta.

Zaloga najnovejših

Numerateure des Bates Machine Company, New York.

Iščejo se agentje!

Ceniki zastoj.

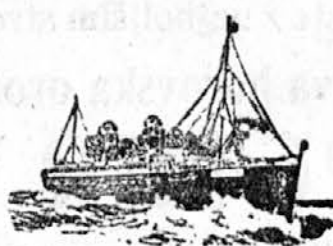
Naročila sprejemajo

razen prodajalne pisarne šentjanške premog družbe v Križevniški ulici št. 8, II. nadst., sledeče tvrdke: Fr. Babič, Dolenjska cesta; E. Kavčič, Prešernova ulica; Leskovic & Meden, Jurčičev trg; I. Mencinger, Sv. Petra cesta; B. Sevar, Sv. Jakoba trg; Urad. gospodar. društvo, Kongresni trg; Naročila in denar za premog za Šiško sprejema Lud. Kotnik, trgovec v Spod. Šiški. Za sprejemanje naročil, kakor tudi za inkasiranje je opravičen gosp. Josip Baraga

Naročajte izvrstni šentjanški premog!

Po analizi, izvedeni po c. kr. geološkim državnem zavodu na Dunaju potem po dr. A. Plussu, profesorju kemične tehnologije na c. kr. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in končno po laboratoriju „Združenih mostecko-duhovskih rudarskih revirjev“ ima šentjanški premog 4059—4733 kalorij in 7.96—11.57% pepela in se potemtakem more vzporejati z najboljšim češkim. Cena mu je 2 K 40 h za 100 kilogr.; tedaj nižja, kot cena vsakega drugega premoga.

Kdor je kdaj kuril z njim, ne opusti ga nikdar več.

Ed. Šmarda

potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18.

Samo 6 dni!

Prodaja originalnih voznih listov („šifkart“) francoske linije čez Havre v New-York in nazaj.

„Jutro“ se prodaja v Trstu po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion,

Trevisan, ulica Fontana,

Pipan, ulica Fabra,

Bevk, trg Goldoni,

Vovk, ulica Carduci,

Stanič, ulica Molinpiccolo,

Sekovar, Vojaški trg,

Hrast, Poštni trg,

Može, ulica Miramar,

Magolo, ulica Belvedere,

Geršina, Rojan,

Raunacher, Can pomarzio,

Bruna, S. S. Martiri,

Ercigoj, ulica Masimiliana,

Rončelj, ulica S. Marco,

Cechimi, ulica del Istra,

Bruna, ulica del Rivo,

Bubnič, ulica Sete Fontane,

Gramaticopiuolo, ul. Bariera,

Spöder, ulica Bariera,

Lavrenčič, Vojaški trg,

Benusi, Greta,

Kichel, Rojan,

Baje, ulica Gepa,

Luzatto, ulica Aquedotto,

Segulin, ulica Industria,

Železnik, Sv. Ivan,

Lug, ulica S. Lucia,

Zidar, Sv. M. Magdalena,

Hreščak, ulica Belvedere.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 44.

Priraja pogrebe od najpreprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Najnižje cene!

Za slučaj potrebe se vljudno priporočajo

TURK in BRATA ROJINA.

Del. glavnica:
K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond:
K 450.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih $4\frac{1}{2}\%$.

Naročajte in kupujte „JUTRO“!

Izvod samc po 4 vinarje.

Slovinci in Sovenke.

Pri nakupovanju blaga za obleke zahtevajte povsod blago, ki ima napis:

Zvezdna tkanina

in varstveno znamko zlate repate zvezde. Zvezdna tkanina je zanesljivo dobro in trpežno bombažno in plateno blago, za moške in ženske obleke, srajce, rjuhe in razno drugo perilo.

Zahtevaj vsak v lastno korist od vsakega trgovca le: **Zvezdno tkanino z znamko zlate repate zvezde!**

Jupes Culottes

(hlačno krilo)

Čisto mirno, brez vsakega vika in krika prišle so danes direktno iz Pariza v naše mesto glasovite „Jupes Culottes“, zaradi katerih je bilo v svetovnih metropolah mnogo boja. Od danes dalje je videti v izložbi mojega angleškega skladišča več takih eksemplarov, ki mikajo z vso silo radovednega gledalca.

Poleg tega so dospеле zadnje novosti velike množine poletnega oblačila: raglani, redingoti, angleških in francoskih kostumov za dame ter največja izbira najelegantnejših in najfinejših oblek za gospode in otroke.

Priznana nizke cene! Ilustrirani cenik zastoj.

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Nekaj izborno ohranjenih

automobilov

vseh velikosti se ceno prodaja.

Moje ime jamči za solidno in dobro postrežbo. — Zavod za popravilo avtomobilov in trgovina

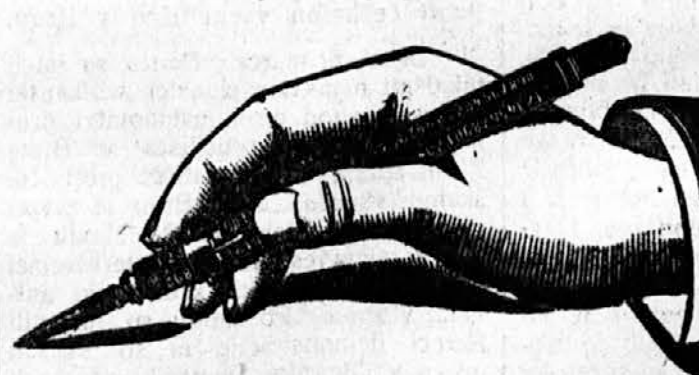
Ing. JURIJ TMEJ, Dunaj XVII.,

Santergasse 13.

Čudež ameriške industrije izumljeno je novo

Adirno pero („Maxim,“)

s pisalno pripravo za črnilo in svinčnik.

Ta posebno duhovito sestavljen aparat služi za hitro in gotovo štetje in so njegove glavne prednosti ob najpreprostejši uporabi n brezhibnem funkcioniranju: na eni strani veliko razbremenjenje možgan, ker se celo pri zdržema večurnem delu z Maximom ne občuti nobeno živčno utrujenje.

ki se sicer tako pogosto opaža; na drugi strani zanesljivost in velik prihranek na času. Cena enemu komadu z lahko umljivim natančnim navodilom K 10-60 po povzetju, ako se vpošlje denar naprej K 10. Dobiva se pri glavnem zastopstvu Em. Erber, Dunaj II./8., Enns-gasse. Iq. št. 21